

Buren helpen buren in nood

Armoede maakt levens kapot. In de Hoornse wijk Kersenboogerd kiezen ze daarom voor een bijzondere manier van armoedebestrijding. Met het project Stand-by helpen buurtbewoners medebewoners met financiële problemen. Het leidt tot meer zelfredzaamheid en sociale participatie van bewoners, ook op langere termijn. En het bespaart de gemeente Hoorn veel geld.

Dertien procent van de 22.000 inwoners van de wijk Kersenboogerd in Hoorn leeft onder de armoedegrens. Werkeloosheid, verslavingsproblematiek, echtscheidingen, het zijn evenzoveel redenen dat de armoede in Kersenboogerd flink boven die van het landelijk gemiddelde ligt. Daar moest iets aan gebeuren, vonden Joke Brouwer, oud-bestuurder van gezondheidscentrum Kersenboogerd, en Maria van Nuland, sociaal werker bij de Hoornse welzijnsorganisatie Stichting Netwerk. Want de schadelijke gevolgen van armoede zijn immens, vertelt Brouwer. “Mensen schamen zich ervoor, kampen met een alsmaar slechtere gezondheid, komen in een sociaal isolement terecht. Ook kinderen uit gezinnen die in armoede leven worden getroffen. Ze groeien op met minder kansen en lopen verhoogd risico op schooluitval, ontsporing, zelfs crimineel gedrag. Armoede maakt levens kapot.”

De maatjes krijgen coaching van een team professionals

In 2015 startten Stichting Netwerk, gezondheidscentrum Kersenboogerd en budgetcoach Jacqueline Raven het project Stand-by, een bijzondere manier van armoedebestrijding in Kersenboogerd. Bewoners die in armoede leven, krijgen een buurtbewoner als maatje om hen te helpen, maximaal voor een half jaar. Niet de zorgprofessional, maar de buurvrouw drie straten verderop helpt de alleenstaande moeder om haar financiën op de rails te krijgen. Of neemt haar

mee naar het wijkcentrum om nieuwe sociale contacten op te doen.

Planmaatjes en buurmaatjes

“Laagdrempelig en gelijkwaardig, dat zijn twee belangrijke uitgangspunten bij Stand-by”, legt Brouwer uit. “Wat is er laagdrempeliger of meer gelijkwaardig dan het dagelijks contact tussen twee buurtbewoners? Daarom kozen we ook voor deze naam. Je staat als maatje náást de deelnemer, niet erboven. Je pakt samen de problemen aan. En het werkt. Sommige van de deelnemers aan Stand-by zijn zorgmijders. Zorgprofessionals komen bij hen niet binnen, maar hun maatje wel. Daaraan zie je dat er al snel een vertrouwensband kan ontstaan tussen deelnemer en maatje.”

Stand-by werkt met planmaatjes en buurmaatjes, vult Van Nuland aan. “De planmaatjes helpen deelnemers bij hun financiën en thuisadministratie. Ze wer-

van onze budgetcoach. Zij leren hoe ze deelnemers kunnen helpen om hun benarde financiële situatie weer op orde te krijgen.”

Cadeautje

De maatjes worden niet aan hun lot overgelaten, benadrukt Van Nuland. “Voor vragen of problemen kunnen ze altijd bij de zorgprofessionals terecht. Daarnaast organiseren we eens per zes weken intervisie. Daar is veel belangstelling voor. De maatjes bespreken daar hun twijfels, vragen of problemen met elkaar. Wij zitten er wel bij, maar het zijn de maatjes zelf die het werk doen.”

Onder de bewoners van Kersenboogerd bestaat veel interesse om maatje te worden. Van Nuland: “Mensen vinden het leuk om hieraan mee te doen, omdat ze ook veel terugkrijgen van de deelnemers. Wanneer een deelnemer iets heeft bereikt, al zijn dat soms kleine stapjes, geeft dat zijn maatje een gevoel van overwinning. Dat hebben ze mooi samen bereikt.”

Brouwer beaamt: “Maatjes leren er zelf ook veel van. Pas geleden vertelde een maatje dat ze elke stap die een deelnemer in de goede richting zet, beschouwt als een cadeautje. Dat geeft haar voldoening. Andere maatjes ervaren dat net zo.”

Zelfredzaamheidsmonitor

Stand-by gaat nu het derde jaar in. Van Nuland: “Het eerste jaar was een pilot, we hebben toen tien gezinnen begeleid. In het tweede jaar waren dat 25 gezinnen. Ook dit jaar krijgen 25 gezinnen een maatje toegewezen.”

Een succesfactor is dat het project doorbouwt op een bestaand netwerk van organisaties. Achter v.l.n.r. Joris Arts, bestuurder gezondheidscentrum Kersenboogerd; Loes Meester, Stichting Netwerk. Voor v.l.n.r. Joke Brouwer, organisatieadviseur; Jack van Es, politiek adviseur; Riny Baars, I.Hoorn; Maria van Nuland, Stichting Netwerk; Jacqueline Raven, Jouw Budgetcoach. Het projectteam bestaat verder uit Loes van Kan, juridisch adviseur; Adriëne Oud, Omring en André Sas, Intermaris.

De gemeente Hoorn, bij monde van Judith de Jong, wethouder Sociale Zaken, ondersteunt het project van harte. Brouwer: “Na de pilot besloot de gemeente het project nog een jaar te ondersteunen, maar met de voorwaarde dat we in dat jaar opnieuw de resultaten van de eerste groep zouden monitoren. Dat is gedaan. Met de zelfredzaamheidsmonitor hebben we hun mate van zelfredzaamheid in kaart gebracht. Die bleek een jaar na afloop te zijn toegenomen. Daarop heeft de gemeente een bijdrage voor vier jaar toegezegd. Daarvan zijn er nu nog twee te gaan.”

Het maatjesproject bespaart ook geld. Brouwer: “Onze ondersteuning van de eerste 35 gezinnen heeft de gemeente en de woningbouwvereniging samen 40.000 euro opgeleverd. Bijvoorbeeld doordat we een aantal gezinnen uit de schuldsanering hebben weten te houden. En drie huisontruimingen hebben weten te voorkomen.”

Multidisciplinaire aanpak

De toegenomen zelfredzaamheid blijkt ook uit de cijfers. Zo doet de helft van de deelnemers uit het pilotjaar inmiddels vrijwilligerswerk en heeft vijftien procent betaald werk gevonden. Daarnaast leveren deelnemers die het maatjestrageet succesvol hebben doorlopen een ‘wederdienst’ aan de buurt. Brouwer: “Dat willen ze ook graag. Ze willen iets terugdoen.” Van Nuland: “Een van onze deelnemers heeft als wederdienst bijvoorbeeld een meisje leren fietsen. Haar moeder kon haar dit niet leren, omdat ze gehandicapt is en in een rolstoel zit. Moeder en dochter waren er heel blij mee.”

Brouwer: “Dat is een prachtig bijeffect van Stand-by. Mensen doen daardoor contacten op die ze zonder dit maatjesproject niet zouden hebben. Dat bevordert de cohesie in de wijk.”

De kracht van Stand-by, daar zijn beiden het over eens, zit in de multidisciplinaire aanpak. Brouwer: “Dit is een samen-

werkingsproject van verschillende organisaties, zoals gezondheidscentrum Kersenboogerd, Stichting Netwerk, woningcoöperatie Intermaris, zorgorganisatie Omring, de budgetcoach en de gemeente Hoorn. Dat zijn partijen die veel met elkaar samenwerken, ook bij andere projecten. We bouwen dus voort op een reeds bestaand sterk netwerk. Dat is een succesfactor van Stand-by.”

Niet zo gek dus dat de gemeente Hoorn wil dat ook andere stadswijken het project omarmen. Van Nuland: “Dat gaat zeker gebeuren. Ik hoop dat andere wijken profiteren van onze aanpak. Want armoede stopt niet bij de grenzen van een stadswijk, het gaat dwars door alle buurten heen.” <<

Tekst: Michel van Dijk